

STOROČNÁ BANKOVKA

„50 KORÚN RAKÚSKO–UHORSKEJ MONARCHIE“

/FÜNFZIG KRONEN/ ÖTVEN KORONA

Bankovka, ktorú vystavujeme ako predmet mesiaca január 2014, mala práve v prvých dňoch nového roku za sebou storočnicu svojho vzniku. Jej tlač sa totiž uskutočnila hneď **2. januára 1914** vo viedenskej tlačiarni DruckereifürWertpapiere. V ten istý deň, spolu s týmito bankovkami, dali tlačiť aj bankovky v hodnote 100 korún (Százkorona/ HundertKronen), ktoré sme predstavili ako predmet mesiaca jún v roku 2012. Bankovky dala vytlačiť Rakúsko–uhorská banka, ktorá bola spoločnou centrálnou bankou monarchie a bankovkami zásobovala aj Uhorsko.

Bankovky vytlačené 2. januára 1914 sa dostali do obehu až prekvapivo neskoro, dňa 18. decembra 1916. Odvtedy postupne nahrádzali staršie 50-korunové bankovky (tlačené 2. januára 1902), ktoré boli platné do 31. decembra 1916.

Predná strana (avers) bankovky je vyhotovená v nemeckom jazyku, zadná strana (revers) je v

maďarskom jazyku. Navyše, na prednej strane bankovky sa jej hodnota uvádza v ďalších ôsmich jazykoch, teda v jazyku českom, poľskom, ruskom, talianskom, chorvátskom, srbskom, ukrajinskom a rumunskom. Podľa svedectva nápisu na bankovke bola Rakúsko–uhorská banka povinná zabezpečiť krytie týchto bankoviek drahým kovom, navyše, na požiadanie hocikoho bola povinná bankovku zameniť za kovové mince z drahých kovov. Toto sa ale mohlo uskutočniť iba v centrálnych útvaroch banky vo Viedni a Budapešti.

Po rozpade Rakúsko–uhorskej monarchie nástupnícke štáty museli okolkovať rakúske – uhorské bankovky, ktoré obiehali na území ich štátu. Ako prvé okolkovali svoje bankovky Československo a Južoslávia. Aby Rakúsko zabránilo spiatočnému prúdeniu neokolkovaných bankoviek na vlastné územie, muselo tiež označiť svoje bankovky pečiatkou. Na ľavú stranu averzu bankovky sa teda dostala červená pečiatka s nápisom „DEUTSCHÖSTERREICH“ (Nemecké Rakúsko).

V Československu neokolkované bankovky stratili platnosť 10.3.1919. Okolkovanými bankovkami sa muselo platiť už od 3. marca 1919, teda od prvého dňa začatia kolkovania. Kolkovalo sa v dňoch 3. - 9. marca 1919 v Česku a 3. - 12. marca 1919 na Slovensku. Kolkovaniu podliehali bankovky s hodnotami 10, 20, 50, 100 a 1000 korún. Na zabezpečenie dokonalého a úplného vykonania kolkovania bankoviek boli od 26. februára do 9. marca 1919 uzatvorené hranice pre akúkoľvek dopravu osôb a tovaru. Výnimočne bol povolený prechod cez hranice iba vyslancom cudzích štátov bez prehladky.

Zákon č. 187 z 10. apríla 1919, ktorým sa upravuje obeh a správa platidiel v Československom štáte, prehlásil okolkované bankovky za prvé československé štátovky. Neoznačené bankovky Rakúsko–uhorskej banky tak prestali byť zákonným platidlom.

Krátko po menovej odluke prišiel bankový úrad k urýchlenej príprave a tlači prvých československých platidiel. Menovou jednotkou pre Československý štát sa stala koruna československá (Kč) s dátumom vydania 15.4.1919, aj keď bola daná do obehu postupne od 7. júla 1919 do 26. februára 1920.